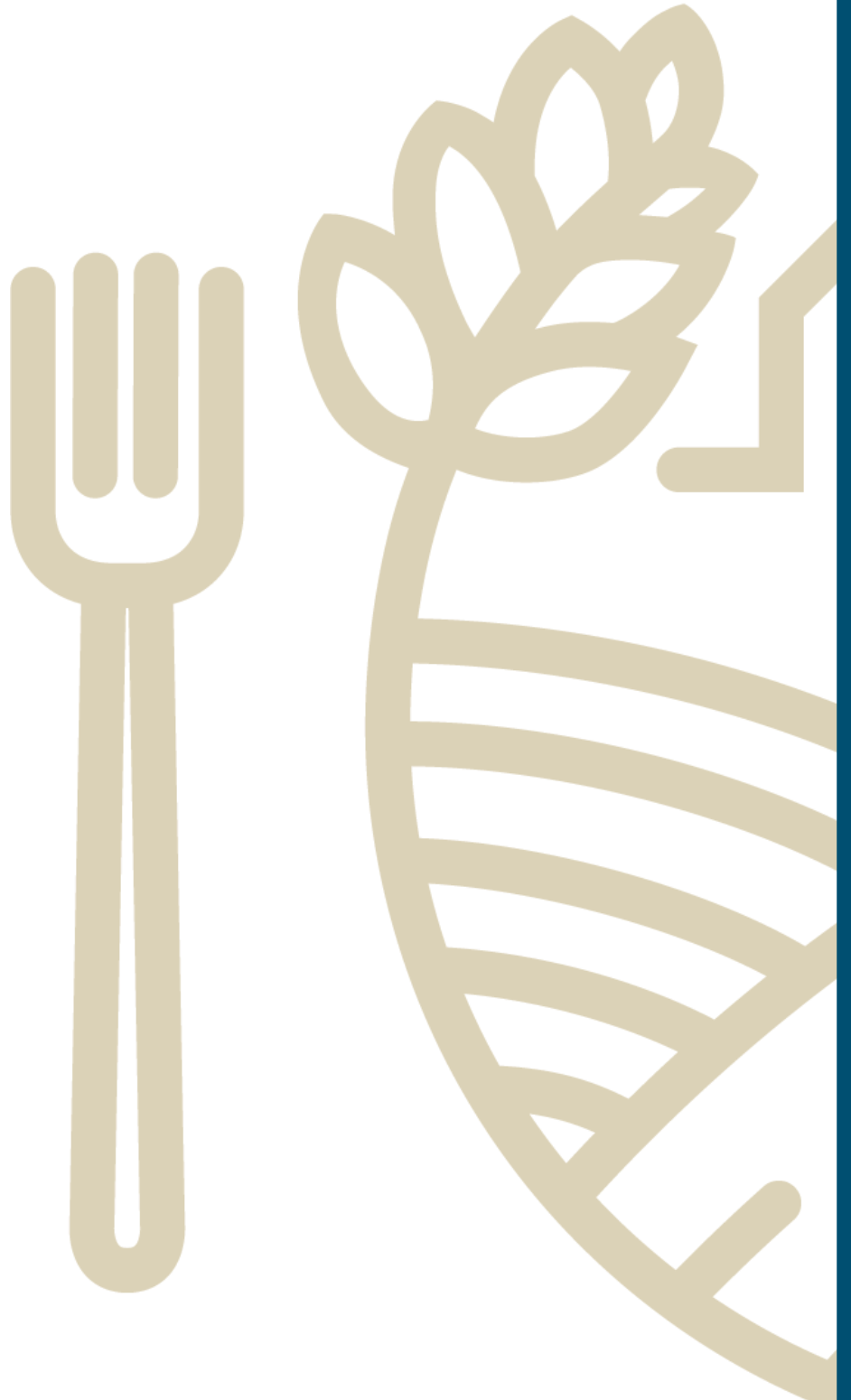

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ohje päivitetty 28.06.2022
2338/04.01.00.01/2022

Nautaeläinten merkitsemis- ja rekisteröintiohje

Sisällysluettelo

1 Yleistä	3
1.1 Määritelmiä.....	3
2 Toimijoiden rekisteröiminen.....	4
2.1 Toimijan rekisteröitymisvelvoitteet ja muutoksista ilmoittaminen	4
3 Nautaeläinten tunnistimet ja merkitseminen.....	5
3.1 Korvamerkit.....	6
3.1.1 Tavanomainen korvamerkki.....	6
3.1.2 Elektroninen korvamerkki	7
3.1.3 Tilapäismerkki	7
3.2 Tunnistimien tilaaminen.....	7
3.3 Korvamerkkien kiinnittäminen.....	8
3.3.1 Pudonnut korvamerkki.....	8
3.3.2 Vahingoittunut tai virheellisesti kiinnitetty korvamerkki	9
3.3.3 Repeytyneet korvat.....	9
3.4 Ulkomaiset korvamerkit.....	10
3.5 Korvamerkkien hävittäminen.....	10
4 Nautaeläinten tapahtumailmoitukset	10
4.1 Ilmoituskanavat.....	10
4.2 Ilmoitusaika ja lomakkeet	11
4.3 Ilmoitettavat tapahtumat	11
4.3.1 Syntyminen.....	11
4.3.2 Luominen, vasikan syntyminen kuolleena tai vasikan kuoleminen ennen 7 päivän ikää	12
4.3.3 Osto.....	13
4.3.4 Poisto.....	13
4.3.5 Siirto	14
4.3.6 Tilapäismerkin käyttöönotto.....	14
4.3.7 Tuonti	14
4.3.8 Löytyminen.....	14
5 Pitopaikan kirjanpito	15
5.1 Vapaiden EU-tunnusten luettelo	15
6 Nautaeläimen rekisteröintikortti (ns. vasikkakortti).....	16
7 Merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonta	16
Liite 1. Nautarekisterin ilmoituskoodit.....	18

1 Yleistä

Tässä ohjeessa kerrotaan niistä merkinnän ja rekisteröinnin vaatimuksista, mitä lainsäädäntö asettaa toimijoille, joiden hallussa on nautaeläimiä, sekä käytännön ohjeita ko. vaatimusten noudattamiseen.

Nautojen merkitseminen ja rekisteröinti perustuu eläinterveys sääntöön (2016/429). Uusi kansallinen laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2021) on astunut voimaan 1.1.2022. EU- ja kansallinen lainsäädäntö säätää jokaiselle nautoja pitävälle toimijalle velvollisuuden merkitä eläimensä ja rekisteröidä nautojen pitopaikka ja ilmoittaa hallinnassaan olevien nautojen tiedot nautarekisteriin.

Nautarekisteriin tehtävien ilmoitusten sisällöstä ja määräajasta on säädetty maa- ja metsätalous ministeriön asetuksella (67/2022).

Laki ruokahallinnon tietovarannoista (560/2021) säätelee nautarekisterin käyttöä ja tietojen luovutusta.

Lisätietoja ja ajankohtaisia eläintenpitäjiä koskevia tiedotteita on [Ruokaviraston internetsivuilla](http://www.ruokavirasto.fi) osoitteessa: www.ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten merkintä ja rekisteröinti ja rekisteröinti > nautaeläimet.

1.1 Määritelmiä

Tässä ohjeessa tarkoitetaan

- *nautaeläimellä* kesynautoja, vesipuhveleita ja biisoneita (kaikkia Bovinae-alaheimon lajeja)
- *toimijalla* mitä tahansa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on vastuullaan nautaeläimiä pysyvästi tai rajoitetun ajan
- *eläintenpitäjällä* eläimistä vastuussa olevaa toimijaa, joka ei ole eläinvälittäjä tai elintarvikealan toimija. Hän on joko eläinten omistaja tai haltija
- *pitopaikasta riippumaton kokoamista toteuttava toimija* sellaista toimijaa, joka kokoaa nautoja useammasta kuin yhdestä pitopaikasta ja pitää niitä hallussaan ennen kuin luovuttaa ne edelleen eloon tai teurastettavaksi. Eläinvälittäjät kuuluvat tämän määritelmän piiriin.
- *pitopaikalla* mitä tahansa tilaa, rakennetta, ympäristöä tai paikkaa, jossa pidetään nautoja tai niiden sukusoluja ja alkioita joko tilapäisesti tai vakituisesti
- *tilatunnuksella* maatilarekisteriin merkittyä maatilannumeroa
- *asiakasnumerolla* asiakkaalle annettua tunnusta, jota käyttävät ne toimijat, joilla ei ole tilatunnusta (korvaa käytössä olevan asiakastunnuksen)

- *eläinvälittäjä*tunnuksella eläinvälittäjärekisteriin rekisteröityneelle eläinvälittäjälle annettua tunnusta
- *tunnistimella* virallisia naudoille hyväksytyjä tunnistimia. Suomessa naudoille hyväksyttäviä tunnistimia ovat tavanomaiset korvamerkkit sekä elektroniset korvamerkkit. AVI:n myöntämällä poikkeusluvalla naudän korvamerkkin voi korvata myös pötsiboluksella tai injektoitavalla transponderilla (mikrosiru).
- *EU-tunnuksella* nautaan kiinnitettyjen tunnistimien näyttämä yksilöllinen koodi, joka koostuu maatunnuksesta (kaksi kirjainta) ja naudän yksilötunnuksesta (12 numeroa) sekä *tarkistenumero*sta (EU-tunnuksen virallisen osan jälkeen ilmoitettavaa yhtä numeroa, joka lasketaan EU-tunnuksen numero-osasta)
- *korvamerkillä* virallista Ruokaviraston hyväksymää korvamerkkiä tai korvamerkkiparia
- *korvausmerkillä* nautaeläimen alkuperäisellä EU-tunnuksella varustettua korvamerkkiä, jolla korvataan vaurioitunut, virheellisesti kiinnitetty tai irronnut korvamerkki
- *elektronisella korvamerkillä* korvamerkkiä, joka sisältää mikrosirun, mutta on myös visuaalisesti luettavissa. Vapaaehtoinen ennen 1.1.21 syntyneelle naudalle, pakollinen 1.1.21 lähtien syntyneelle naudalle
- *tilapäismerkillä* väriltään punaista korvamerkkiä, jossa on valmiiksi painettuna merkin tunnus, joka yhdistetään nautarekisterissä eläimen EU-tunnuksen
- *päämerkillä* EU-asetuksen mukaista ensimmäistä korvamerkkiä (kts. kuvat 3.1.1 tavanomainen korvamerkki). Sisältää lisäksi viivakoodin
- *apumerkillä* toista korvamerkkiä, joka sisältää tunnisteiden tarkisteen. Lisätunnisteena apumerkissä voi olla eläimen tilakohtainen korvanumero tai EU-tunnuksen neljä viimeistä numeroa (kts. kuvat 3.1.1 tavanomainen korvamerkki).

2 Toimijoiden rekisteröiminen

2.1 Toimijan rekisteröitymisvelvoitteet ja muutoksista ilmoittaminen

Jokaisen, joka pitää yhtä tai useampaa nautaeläintä, on rekisteröitävä nautojen pitämiseen tarkoitettu pitopaikka sekä ilmoitettava niissä tapahtuva nautojen pitotoiminta ennen eläintenpidon aloittamista. Mikäli tiedoissa tapahtuu muutoksia, on niistä ilmoitettava 30 vuorokauden sisällä. Muutosilmoitus tehdään samoilla tavoilla kuin rekisteröityminen. Jos eläinten pitotoiminta keskeytyy vähintään kuuden kuukauden ajaksi, on siitä ilmoitettava. Myös toiminnan uudelleen aloittamisesta tai kokonaan lopettamisesta on ilmoitettava.

Rekisteri-ilmoitukset voi tehdä verkossa osoitteessa <https://epr.ruokavirasto.fi>, tai lomakkeilla maaseutuelinkeinoviranomaiselle siinä kunnassa, missä eläintenpitäjän maatilan talouskeskus tai asuinpaikka sijaitsee.

[Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin ohje](#) löytyy verkkosivuilta kohdasta Ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti > Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri

[Rekisteröitymislomakkeen](#) saa kunnasta tai internetistä osoitteesta: ruokavirasto.fi > Tietoa meistä > Asiointi > Oppaat ja lomakkeet > Viljelijät > Eläinten pito > Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti.

Oman kuntasi maaseutuelinkeinoasioita hoitavan viranomaisen [yhteystiedot](#) löytyvät Ruokaviraston verkkosivuilta osoitteesta ruokavirasto.fi > Tietoa meistä > Yhteystiedot > Hae yhteistoiminta-alueesi, Ely-keskuksesi ja Leader-ryhmäsi yhteystiedot ("Valitse asuinkunta" -pudotusvalikko keskipalkissa).

3 Nautaeläinten tunnistimet ja merkitseminen

Toimija on vastuussa omistamiensa tai hallitsemiensa eläinten asianmukaisesta merkitsemisestä. Jokainen nautaeläin on merkittävä Ruokaviraston hyväksymillä tunnistimilla 20 vuorokauden sisällä sen syntymästä tai ennen sen siirtoa syntymäpitopaikastaan.

Poikkeuksena merkitsemisajankohdasta ovat biisonien (*Bison bison*) vasikat, joille tunnistimet voi kiinnittää myöhemmin. Tunnistimet on kiinnitettävä biisonivasikan vieroitusvaiheessa, kuitenkin viimeistään yhdeksän kuukauden iässä. Jos vasikka siirretään tätä ennen syntymäpitopaikastaan, se on merkittävä ennen siirtoa (Asetus 67/2022).

1.1.2021 ja sen jälkeen syntyneet nautaeläimet merkitään kiinnittämällä eläimen kumpaankin korvalehteen tunnistuskoodin sisältävä korvamerkki, joista toisen on oltava elektroninen korvamerkki. Ennen 1.1.2021 syntyneet nautaeläimet voivat olla merkittynä kahdella tavanomaisella korvamerkillä.

Merkitsemätöntä tai puutteellisesti merkittyä nautaa ei saa siirtää/luovuttaa pitopaikasta, ottaa kuljetettavaksi tai vastaanottaa. Jo kertaalleen kiinnitettynä ollut korvamerkkiä ei saa kiinnittää uudelleen. Myöskään jo aiemmin syntyneelle vasikalle rekisteröityjä korvamerkkejä ei saa rekisteröidä eikä kiinnittää uudelle vasikalle.

Raatojen keräilijä voi ottaa vastaan merkitsemättömiä raatoja, jos ne merkitään keräilijän tai hävityslaitoksen oman järjestelmän mukaisella tavalla. Jos eläimen korvamerkintä on puutteellinen eikä eläin ole tunnistettavissa tai eläin ei ole nautarekisterissä, ei toimija voi saada valtion tukea raatokeräilyn kustannuksiin. Tällöin tuottaja joutuu maksamaan palvelun koko hinnan.

3.1 Korvamerkit

Naudalla käytetään keltaisia korvamerkkejä. Naudalla tulee olla keltainen korvamerkki molemmissa korvissa. Aluehallintoviraston myöntämällä poikkeusluvalla korvamerkki voidaan korvata muulla tunnistimella (mikrosiru tai pötsibolus). EU-alueelta Suomeen tuotu nauta saa säilyttää alkuperäiset tunnistimensa merkintätavasta riippumatta.

Nauta voidaan merkitä toiseen korvaan punaisella tilapäismerkkillä, jos sen varsinainen korvamerkki on pudonnut juuri ennen teuraaksi menoa, eikä sille enää ehditä saamaan normaalia korvausmerkkiä. Lisätietoa tilapäismerkistä kohdassa 3.1.3.

3.1.1 Tavanomainen korvamerkki

Päämerkki:

Merkinnät:

- Ruokaviraston logo
- Maakoodi
- EU-tunnuksen numero-osan yhdeksän viimeistä numeroa
- EU-tunnus viivakoodina
- EU-tunnuksen neljä viimeistä numeroa

Apumerkki:

Merkinnät:

- Ruokaviraston logo
- Maakoodi
- EU-tunnuksen numero-osan yhdeksän viimeistä numeroa
- Tarkistenumero ympyröitynä
- EU-tunnuksen neljä viimeistä numeroa
- EU-tunnuksen alapuolella voi olla isoilla numeroilla neuvonnan tilakohtainen korvanumero, EU-tunnuksen neljä viimeistä numeroa tai tyhjää

3.1.2 Elektroninen korvamerkki

Nauta voidaan merkitä toiseen korvaan elektronisella korvamerkillä, jonka vastakappale riippuu toimittajan merkkivalikoimasta ja on eläintenpitäjän valittavissa. Elektronisessa korvamerkissä on aina vähintään myös visuaalisesti luettavissa oleva EU-tunnus ja tarkiste. Merkkejä löytyy nappimallisena ja lappumallisena. Lappumallinen muistuttaa tavanomaista merkkiä, mutta sisältää elektronisen osan. Merkissä sekä sen vastakappaleessa on EU-tunnus myös kirjoitetussa muodossa kuten tavanomaisessakin korvamerkissä. Merkin mikrosiru on ISO-standardia 11784 ja 11785.

3.1.3 Tilapäismerkki

Nauta voidaan merkitä toiseen korvaan punaisella tilapäismerkillä, jos sen varsinainen korvamerkki on pudonnut juuri ennen teuraaksi menoa, eikä sille enää ehditä saamaan normaalia korvausmerkkiä. Tilapäismerkki ei ole tarkoitettu eläimen pitkäaikaiseen merkintään. Tilapäismerkin lisäksi toisessa korvassa on aina oltava keltainen merkki.

Tilapäismerkissä on Ruokaviraston logon lisäksi valmiiksi painettu juokseva numero, joka yhdistetään nautarekisterissä eläimen EU-tunnukseen. Tilapäismerkit ovat eläinten-pitäjäkohtaisia ja niitä saa tilata sekä pitää varalla pieniä määriä.

Otettaessa tilapäismerkki käyttöön, eläintenpitäjän on kirjoitettava tussilla numeron alapuolelle sekä merkin naaras- että urososaan selkeästi eläimen EU-tunnus. Sekä maakoodi että numero-osa kirjoitetaan samassa muodossa kuin ne ovat alkuperäisessä korvamerkissä.

Merkin käyttöönotosta on ilmoitettava nautarekisteriin seitsemän (7) päivän kuluessa.

3.2 Tunnistimien tilaaminen

Eläintenpitäjän on huolehdittava siitä, että pitopaikassa on riittävästi tunnistimia vasikoiden merkitsemistä varten. Vapaita korvamerkkejä voi tilata noin vuoden käyttötarvetta vastaavan määrän. Korvamerkit ovat tilaajakohtaisia, eikä niitä voi siirtää toisen eläintenpitäjän käyttöön.

Korvamerkit tilataan Ruokaviraston nautarekisterisovelluksella, sähköpostitse tai puhelimitse nautarekisterin asiakaspalvelusta. Myös kaupallisten sovellusten kautta mm. Minun Maatilani voi tilata korvamerkkejä.

Elektronisissa merkeissä on käytössä kahta eri tunnistamistekniikkaa: HDX ja FDX. Laitetoimittajalta kannattaa varmistaa, että elektroninen merkki on yhteensopiva tilalla käytävien laitteiden kanssa.

Lisäksi on varmistettava merkkitoimittajalta korvamerkkipihtien yhteensopivuus.

[Lisätietoa hyväksytyistä korvamerkeistä ja merkkitoimittajista](#) löytyy internetsivulta: ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten merkintä ja rekisteröinti > Nautaelaimet > Korvamerkit.

Korvamerkkikauppa on eläintenpitäjän ja merkkitoimittajan välistä toimintaa. Nautarekisterin asiakaspalvelu tai Ruokavirasto ei vastaa toimintaan liittyvistä reklamaatioista. Korvamerkkien laaduntarkkailun takia asiakaspalvelulle voi kuitenkin kertoa palautetta koskien korvamerkkien laatua.

3.3 Korvamerkkien kiinnittäminen

Ennen korvamerkkien kiinnittämistä tulee varmistua, että välineet ja merkit samoin kuin eläimen korvat ovat puhtaat, mieluiten desinfioidut. Korvamerkki kiinnitetään huolellisesti isoja verisuonia varoen valmistajan lähettämien ohjeiden mukaan. Suosituksena on, että merkin naaraspuoli tulee etupuolelle ja urospuolen tappi lävistää korvalehden takaa eteenpäin. Näin tappi jää korvan sisäpuolelle, jolloin se ei takerru helposti esimerkiksi aitalankoihin tai oksistoihin. Kiinnittämiseen on käytettävä kuhunkin merkkimalliin sopivia pihtejä. Nappimallinen elektroninen merkki kiinnitetään tavanomaista korvamerkkiä sisemmälle korvaan, suonten väliin.

Eläintenpitäjä voi päättää kumpaan korvaan kiinnittää tavanomaisen ja kumpaan elektronisen merkin.

3.3.1 Pudonnut korvamerkki

Pudonnutta korvamerkkiä ei saa kiinnittää uudelleen, vaan pudonneen merkin tilalle on viivytyksettä tilattava korvausmerkki eläimen omalle EU-tunnukselle. Vapaita korvamerkkejä ei saa missään tilanteessa käyttää korvausmerkkeinä. Kun korvausmerkki on saapunut tilalle, on se viivytyksettä kiinnitettävä asianomaisen eläimen korvaan.

Poikkeuksena tästä eläimelle, jolle ei pystytä kohtuudella kiinnittämään tilalla olevaa puuttuvaa merkkiä, esim. isot sonnit tai emolehmät, jotka ovat vasikoineen laitumella, on korvausmerkki kiinnitettävä viivytyksettä heti kun se on mahdollista.

Nauta voidaan merkitä punaisella tilapäismerkillä korvausmerkin sijaan vain ja ainoastaan tapauksessa, jossa toinen korvamerkki on pudonnut juuri ennen teuraaksi menoa, eikä naudalle enää ehditä saamaan korvausmerkkiä (kts. kohta 3.1.3.).

3.3.2 Vahingoittunut tai virheellisesti kiinnitetty korvamerkki

Korvamerkki on vahingoittunut, jos se on repeytynyt tai muuten muuttunut lukukelvottomaksi. Vahingoittunut korvamerkki on poistettava ja korvattava mikäli eläimen EU-tunnus ei ole enää korvamerkistä luettavissa. Toimimattomaksi muuttunut elektroninen merkki on korvattava toimivalla elektronisella merkillä, mikäli nauta on syntynyt 1.1.2021 jälkeen.

Korvamerkki on virheellisesti kiinnitetty, jos eläin on merkitty sellaisella korvamerkillä, joka on jo aiemmin rekisteröity toiselle eläimelle. Korvamerkki on kiinnitetty virheellisesti myös silloin, jos merkitsemisen yhteydessä korvamerkkiparit hajoavat niin, että EU-tunnus ei ole enää lukukelpoinen, tai eläimille kiinnitetään korviin eri EU-tunnukset sisältävät korvamerkit tai niiden puolikkaat. Virheellisesti kiinnitetty korvamerkki on poistettava ja eläimelle on tilattava korvausmerkki samalla tunnuksella, jolla eläin on rekisteröity.

Mikäli 1.1.2021 tai sen jälkeen syntynyt vasikka on merkitty pelkästään tavanomaisilla (visuaalisilla) korvamerkeillä, tulee ns. apumerkki korvata vaatimusten mukaisella elektronisella merkillä. Tällöin eläimelle tilataan elektroninen korvamerkki korvausmerkkinä.

3.3.3 Repeytyneet korvat

Pudonneiden korvamerkkien tilalle on tilattava korvausmerkit, vaikka niitä ei voisikaan enää kiinnittää ao. eläimen korviin korvien repeytymisen takia.

Eläimen, jonka **toinen** korva on repeytynyt, saa myydä eloon toiselle eläintenpitäjälle. Myyjän tulee luovuttaa repeytyneen korvan korvausmerkki eläimen mukana. Tällaisen eläimen voi myös toimittaa teurastamolle. Korvausmerkki annetaan eläinkuljettajan mukaan, kun nauta toimitetaan teuraaksi.

Eläin, jonka **molemmat** korvat ovat repeytyneet, on loppuelämänsä puutteellisesti merkitty, eikä sitä saa myydä eloon toiselle eläintenpitäjälle tai toimittaa teurastamolle. Eläintenpitäjälle jää käytännössä kaksi vaihtoehtoa, eläimen teurastaminen omaan käyttöön tai eläimen lopetus ja raadon toimittaminen käsittelylaitokseen (keräysalueella).

Jos repeytyneitä korvia käytetään eläimen puutteellisen merkinnän perusteluna, on syytä muistaa, että valvontatilanteessa tarkastaja harkitsee, onko poikkeukselle perusteita. Samoin teurastamossa tarkastuseläinlääkäri tekee aina oman arvionsa eläimen merkinnän asianmukaisuudesta tai puutteellisuudesta.

3.4 Ulkomaiset korvamerkit

Muista EU:n jäsenmaista sekä Norjasta ja Sveitsistä (ks. kohta 4.3.8 Tuonti-ilmoitus) tuodut naudat säilyttävät alkuperäiset korvamerkinsä. Tuontieläimillä ei ole välttämättä rekisterissä tarkistenumeroa (T-sarake), koska se ei ole kaikissa jäsenmaissa käytössä.

EU:n ulkopuolisista maista (kolmas maa) tuodun naudan alkuperäiset korvamerkit poistetaan ja korvataan eläintenpitäjän vapailla korvamerkeillä tulopitopaikassa viimeistään 20. päivänä maahan saapumisesta. Eläintenpitäjän tulee ennen tuontia huolehtia riittävästä vapaiden korvamerkkien määrästä EU:n ulkopuolisista maista tuotavien eläinten merkitsemistä varten.

3.5 Korvamerkkien hävittäminen

Eläimiä pitävät toimijat ovat velvollisia huolehtimaan pudonneiden, rikkoutuneiden, mitätöityjen tai muuten tarpeettomiksi käyneiden korvamerkkien hävittämisestä siten, ettei merkkejä ole mahdollista ottaa enää uudelleen käyttöön. Karjan myyminen toiselle eläintenpitäjälle ei oikeuta luovuttamaan vapaina olevia merkkejä eläinten mukana niiden uudelle omistajalle, koska merkit ovat tilaajakohtaisia.

4 Nautaeläinten tapahtumailmoitukset

4.1 Ilmoituskanavat

Nautoja koskevat ilmoitukset, kuten omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten tapahtumat eli poikimiset, poistot, ostot, siirrot, löytymiset ja ulkomailta tuonnit sekä tunnistimien tilaukset tehdään alla olevia ilmoitusväyliä käyttäen:

- Ruokaviraston nautarekisterisovellus osoitteessa <https://nauta.ruokavirasto.fi>
- Minun Maatilani ohjelmisto
- Asiakaspalvelu (tietojen korjaus, erikoistilanteet ja pienimuotoinen ilmoittaminen)
 - puh. 0295 205 300, aukioloaika 8.15 - 16.00
 - sähköposti: nutarekisteri@ruokavirasto.fi
 - osoite: Nutarekisteri/Ruokavirasto, Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

4.2 Ilmoitusaika ja lomakkeet

Eläintenpitäjien on ilmoitettava omistuksessaan tai hallinnassaan olevien eläinten tapahtumat eli poikimiset, poistot, ostot, siirrot, löytymiset ja ulkomailta tuonnit nautarekisteriin edellä mainittuja ilmoituskanavia käyttäen seitsemän (7) vuorokauden kuluessa tapahtumasta.

Ilmoitusajan laskenta aloitetaan tapahtumapäivää seuraavasta päivästä. Ilmoitukset tulee ensisijaisesti tehdä sähköisten sovellusten kautta. Lomakeilmoittamisesta luovutaan uuden nautarekisterin käyttöönoton yhteydessä. Poikkeustilanteissa lomakeilmoituksia otetaan edelleen vastaan. Lomakkeen on oltava asiakaspalvelussa määräajan sisällä. Saapumispäivämäärä leimataan lomakkeeseen. Lomakkeella ilmoitettaessa on syytä huomioida, että tietojen näkymiseen rekisterissä voi mennä kaksikin viikkoa (postin kulku ja tallennus).

Lomakkeita voi tulostaa Ruokaviraston internetsivuilta: ruokavirasto.fi > Tietoa meistä > Asiointi > Oppaat ja lomakkeet > Viljelijät > Eläinten pito > Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti.

4.3 Ilmoitettavat tapahtumat

4.3.1 Syntyminen

Vasikan syntymätapahtuman rekisteröimiseksi on nautaeläinten pitäjän ilmoitettava seuraavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakasnumero
- pitopaikkatunnus
- EU-tunnus
- syntymäpäivä
- sukupuoli
- rotu
- käyttö
- emän EU-tunnus, alkioeläimestä ilmoitetaan sekä kantajaemän että geneettisen emän EU-tunnukset

Vapaaehtoiset tiedot:

- isän EU-tunnus tai rotu ja kantakirjanumero
- nimi
- korvanumero

Jos vasikka myydään tai siirretään pitopaikasta ennen seitsemän vuorokauden ikää, on sen oltava asianmukaisesti rekisteröity ja merkitty ennen lähtöä.

Pitopaikan eläinluettelon tiedot on oltava ajan tasalla ja keskusrekisteriin tiedot ilmoitettava viivytyksettä, jos vasikka aiotaan siirtää syntymäpitopaikastaan alle viikon ikäisenä. Kuljetuslainsäädäntö sallii alle 10 pv ikäisten vasikoiden siirron, jos eläimen kunto (esim. napa kuivunut) sen sallii ja kuljetusmatka on alle 100 km (Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005).

Sukupuoli on tärkeä tieto eläimen tunnistamisen kannalta sekä eri tukijärjestelmissä, joten virheellisyydet naudan sukupuolitiedossa voivat aiheuttaa tukimenetyksiä. Virheellinen tieto on korjattava ensi tilassa.

Yksilön pakollinen rotutieto perustuu omistajan omaan ilmoitukseen. Risteytysnaudoilla suositellaan käytettävän rotua, joka täsmää naudan fenotyyppiin (ulkoisiin ominaisuuksiin), koska rotutietoa käytetään eläimen tunnistamisen apuna. Nautarekisteriin tallennettu rotu ei tarkoita sitä, että nautaeläin edustaa tiettyä rotua tai on kantakirjattu tiettyyn rotuun.

Rodun asianmukaiseen ilmoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota silloin, kun eläin on tarkoitettu emolehmätuotantoon. Tarkemmat emolehmätuotannon rotuvaatimukset on esitetty viljelijätukijärjestelmien hakuohjeissa.

Käyttötiedon määrittelee jokainen eläintenpitäjä omista lähtökohdistaan. Käyttötieto voi vaihtua eläimen elinaikana ja tiedon päivittämisestä kannattaa huolehtia, koska joissakin tukijärjestelmissä käyttötarkoitus on tuen maksun kannalta oleellinen tieto. Esimerkiksi jo eläimestä on edellisen omistajan hallussa maksettu vain yhdenkin päivän ajan emolehmäpalkkiota, seuraava omistaja ei voi saada enää teuraseläinpalkkiota samasta eläimestä. Tarkasta tukijärjestelmien tukiehdot ennen kuin eläimen käyttötieto vaihdetaan. Joissakin tukijärjestelmissä eläimen käyttötiedon vaihtaminen voi aiheuttaa tietyissä tapauksissa aiheuttaa eläimen hylkäyksen ja seuraamuksia.

4.3.2 Luominen, vasikan syntyminen kuolleena tai vasikan kuoleminen ennen 7 päivän ikää

Vasikasta, joka syntyy kuolleena, kuolee, teurastetaan tai lopetetaan ennen seitsemän (7) päivän ikää, tehdään rekisteriin ilmoitus viimeistään 7. päivänä tapahtumasta. Vasikalle ei tarvitse varata korvamerkkiä nautaeläinten pitäjän hallussa olevista vapaista merkeistä. Tapahtumailmoituksessa ei näin ollen tarvita tietoa vasikan EU-tunnuksesta.

Ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- poikimis- tai luomispäivä
- elävänä syntyneen vasikan kuolinpäivä
- sukupuoli (jos tiedossa)
- rekisteröimättä jäämisen syy

- hävitystapa
- emän EU-tunnus, alkioeläimestä ilmoitetaan sekä kantajaemän että geneettisen emän EU-tunnukset

Jos vasikka on jo ehditty rekisteröidä vapaalle merkille ja se kuolee seitsemän (7) päivän kuluessa syntymästä, on sille tehtävä normaali poistoilmoitus poistotapoineen ja sille varatut merkit on hävitettävä.

4.3.3 Osto

Ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakasnumero
- tulopitopaikkatunnus
- ostetun eläimen EU-tunnus
- käyttö
- tulopäivämäärä ja kellonaika*
- edellisen haltijan tunnus (tila- tai eläinvälittäjä-tunnus tai asiakasnumero)

4.3.4 Poisto

Ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakasnumero
- lähtöpitopaikkatunnus
- naudän EU-tunnus
- lähtöpäivämäärä ja kellonaika*
- poistotapa
 - teuraaksi teurastamoon
 - myynti eloon toiselle eläintenpitäjälle
 - teurastus tilalla, kun nauta teurastetaan tilalla eläintenpitäjän tai rahtiteurastajan toimesta. Kotiteurastetun eläimen lihaa ei saa toimittaa myyntiin, eikä luovuttaa oman talouden ulkopuolelle
 - lopetettu: eläin lopetetaan tilalla eikä sen ruhoa käytetä elintarvikkeeksi
 - kuollut
 - kadonnut (esimerkiksi eläimet, jotka häviävät laitumelta petojen syömänä)
 - vienti: myynti ulkomaille
- hävitystapa (hautaus, poltto, haaska alle 12 kk, käsittelylaitos tai raadonkeräily) jos nauta on kuollut tai lopetettu. Tilalla teurastettujen osalta sivutuotteiden hävitystapa on vapaaehtoinen tieto.
- seuraavan haltijan tunnus (tila, asiakas tai eläinvälittäjä-tunnus), jos nauta myydään eloon tai teuraaksi

4.3.5 Siirto

Siirtotapahtumassa nauta pysyy saman eläintenpitäjän omistuksessa tai hallinnassa, mutta pitopaikka muuttuu. Siirtona pidetään esimerkiksi nautojen viemistä maatalousnäyttelyyn tai muuhun vastaavaan tapahtumaan, toiseen pitopaikkaan tai astutustehtäviin toisen eläintenpitäjän karjaan.

Ilmoitettavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakastunnus
- EU-tunnus
- lähtöpitoaikajan pitopaikkatunnus
- lähtöpäivämäärä ja matkan alkamiskellonaika*
- matkan päättymispäivämäärä ja kellonaika. Päivämäärää ei tarvitse lomakkeelle merkitä, jos se on sama kuin lähtöpäivä.
- tulopitoaikajan pitopaikkatunnus

* kellonajat ovat merkittäviä, jos eläimellä on samana päivänä useita tapahtumia, saman tai eri omistajan hallinnassa. Kellonaikojen avulla rekisteriin saadaan naudan sijaintipaikkojen looginen järjestys.

4.3.6 Tilapäismerkin käyttöönotto

Nutarekisteriin on ilmoitettava merkin käyttöönotosta:

- tilatunnus tai asiakasnumero
- merkin saaneen eläimen EU-tunnus
- käyttöönottopäivä
- tilapäismerkin numero

4.3.7 Tuonti

Ostettaessa eläin ulkomailta, kirjataan nauta rekisteriin tuonti-ilmoituksella. Rekisteröimiseen tarvitaan normaalien ostotietojen lisäksi kopio nautaeläinpassista. [Nautaeläinten tuonnissa](#) on noudatettava voimassa olevaa lainsäädäntöä, joka löytyy Ruokaviraston internetsivuilla: ruokavirasto.fi > Yritykset > Tuonti ja vienti

4.3.8 Löytyminen

Kun omasta karjasta kadonnut eläin, jolle on tehty poistoilmoitus, löytyy, voidaan sen status korjata nutarekisteriin ottamalla yhteyttä asiakaspalveluun (Ks. kohta 4.1).

5 Pitopaikan kirjanpito

Toimijan on pidettävä ajantasaista, pitopaikkakohtaista kirjanpitoa. Velvoite on sama kuin aiempi pitopaikan eläinluettelo. Kirjanpitovelvoitteen sisältö on muuttunut hieman, mutta sen määräajat ovat samat kuin aiemminkin. Pitopaikkakohtaisen kirjanpidon ajantasaisuus tarkastetaan valvontojen yhteydessä.

Mikäli toimija ilmoittaa vastaavat tiedot rekisteriin rekisteri-ilmoituksille säädetyssä määräajassa, ei erillistä kirjanpitoa ilmoitetuista tapahtumista tarvitse pitää. Pitopaikan kirjanpidossa on eläinterveys säännösten artiklan 102 vaatimuksissa myös asioita, joita ei voida nautarekisteriin tallentaa, joten niistä tulee pitää erillistä kirjanpitoa.

Jos pitopaikan kirjanpitoa ylläpidetään rekisterin ulkopuolisena versiona, tapahtumat on kirjattava sähköisen tai paperiseen kirjanpitoon viimeistään kolmantena (3.) päivänä tapahtumapäivästä.

Nautarekisterin ulkopuolista pitopaikan kirjanpitoa on säilytettävä kolmen kalenterivuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä.

Pitopaikan kirjanpidon on hyvä olla Ruokaviraston mallin mukainen. Kirjanpitoa voi pitää myös vapaamuotoisena, mutta sen tulee aina sisältää seuraavat tiedot:

- tilatunnus tai asiakasnumero
- pitopaikkatunnus
- EU-tunnus
- elektronisen tunnisteiden tyyppi ja sijainti
- syntymäpäivä
- syntymätila
- tulopäivä ja-tapa
- edellinen toimija tai edellinen pitopaikka
- poistopäivä ja-tapa
- seuraava toimija tai seuraava pitopaikka

Pitopaikan kirjanpidon malli löytyy Ruokaviraston [lomakesivuilta](#): ruokavirasto.fi > Tietoa meistä > Asiointi > Oppaat ja lomakkeet > Viljelijät > Eläinten pito > Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti.

5.1 Vapaiden EU-tunnusten luettelo

Tilattaessa vapaita korvamerkkejä, ei niiden mukana toimiteta EU-tunnuslistaa. Vapaiden merkkien luettelon voi halutessaan tulostaa nautarekisterisovelluksesta.

Jos eläinluetteloä pidetään sähköisesti, ei ole tarpeen kirjata vasikoita vapaiden merkkien luetteloon. Jos nautaeläinluetteloä ylläpidetään paperisena versiona, tapahtumat on kirjattava paperiseen nautaeläinluetteloon viimeistään kolmantena (3.) päivänä tapahtumapäivästä.

6 Nautaeläimen rekisteröintikortti (ns. vasikkakortti)

Nautaeläimen rekisteröintikortti ei ole virallinen asiakirja, vaan se on tarkoitettu helpottamaan eläimen EU-tunnuksen ja muiden tietojen siirtämistä nautaeläinten pitäjältä toiselle.

Rekisteröintikortti annetaan eläimen mukaan, kun nauta poistetaan tilalta eloon tai teuraaksi. Ehdottoman tärkeätä on, että lähtevän tai tulevan eläimen korvamerkkien ja rekisteröintikortin EU-tunnuksen täsmääminen tarkistetaan.

Rekisteröintikorttia ei voi käyttää tapahtumien ilmoituslomakkeena nautarekisteriin.

[Tyhjän rekisteröintikortin](#) voi tulostaa Mtechin internetsivuilta www.mtech.fi.

7 Merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonta

Valvonta on pääosin paikan päällä suoritettavaa valvontaa, jossa tarkastetaan pitopaikan rekisteröiminen ja siihen liitetty eläintenpito, nautaeläinten merkitseminen ja rekisteröinti, tapahtumien ilmoittaminen rekisteriin ja pitopaikkakohtaisesti ylläpidettävä kirjanpito.

Tunnistamisen ja rekisteröinnin lainsäädännön noudattamatta jättämisestä voi aiheutua eläintenpitäjälle hallinnollisia seuraamuksia. Valvonnassa havaitut epäkohdat edellytetään korjattaviksi lainsäädännön vaatimalle tasolle.

Lievissä tapauksissa voidaan harkita kehotuksen antamista. Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain mukaisia pakkokeinoja ovat määräys epäkohdan poistamisesta ja eläinten siirtokielto. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla ja teettämishallalla. Havaituista laiminlyönneistä voidaan määrätä myös seuraamusmaksu. Lisäksi tunnistamaton nautaeläin voidaan määrätä aluehallintoviraston päätöksellä lopetettavaksi.

Siirtokielto on turvaamistoimenpide, jolla estetään sellaisen eläimen, jonka tunnistettavuudesta ja/ tai jäljitettävyydestä ei voida varmistua, pääsy elintarvikeketjuun tai aiheuttamaan riskiä eläintautien leviämisestä.

Mikäli lain eläinten tunnistamista ja rekisteröinnistä perusteella annettua määräystä todetaan rikotun tahallaan tai huolimattomuudesta, voidaan rikkomisesta tuomita sakkorangaistus. Eläintenpitäjille, jotka ovat maataloustukien hakijoita, voi lisäksi aiheutua säännösten noudattamatta jättämisestä maataloustukiin vähennyksiä viljelijätukijärjestelmiin liittyvien täydentävien ehtojen kautta.

Maataloustukiin kohdistuvista seuraamuksista päättävät ELY-keskusten tarkastajat (eläintukijärjestelmät ja täydentävät ehdot). Eri tukijärjestelmien valvonnoista ja niihin liittyvistä seuraamuksista on kerrottu kunkin tukijärjestelmän hakuohjeissa sekä valvontaohjeissa.

Liite 1. Nautarekisterin ilmoituskoodit

SUKUPUOLI	
0	sonni
1	lehmä

KÄYTTÖ	
1	maidontuotanto
2	emolehmä
3	lihantuotanto
4	jalostus
5	koe-eläin
99	muu

ROTU		
1	Ayrshire	ay
3	Holstein	hol
5	Brown Swiss	bs
8	Hereford	hf
9	Charolais	ch
11	Aberdeen Angus	ab
12	Limousin	li
13	Simmental	si
14	Piemontese	pi
15	Highland Cattle	hc
16	Blonde d'Aquitaine	ba
17	Jersey	je
18	Dexter	de
19	Galloway	ga
21	Länsisuomenkarja	lsk
22	Itäsuomenkarja	isk
23	Pohjoissuomenkarja	psk
25	Texas Longhorn	lh
26	Belgian Blue	bb
27	Guernsey	gu
28	Montbéliard	mo
30	Bisoni (amerikkalainen)	bi
32	Vesipuhveli	bu
33	Wagyu	wa
43	Normande	no
44	Dutch Belted	dl
99	muu rotu	muu

REKISTERÖIMÄTTÄ JÄTTÄMISEN SYYT	
21	luotu alle 7 kk
22	luotu yli 7 kk
23	syntynyt kuolleena
24	kuoli ennen rekisteröintiä (7 vrk)
25	teurastettu ennen rekisteröintiä
26	lopetettu ennen rekisteröintiä

POISTOTAPA	
1	myynti teuraaksi
2	myynti eloon
3	teurastus tilalla
4	kuoli
5	kadonnut
6	vienti
8	lopetettu

HÄVITYSTAPA	
0	hautaus
1	poltto
2	haaska
3	käsittelylaitos
4	raadonkeräily

TULOTAPA	
1	syntymä
2	osto
3	tuonti
7	siirto